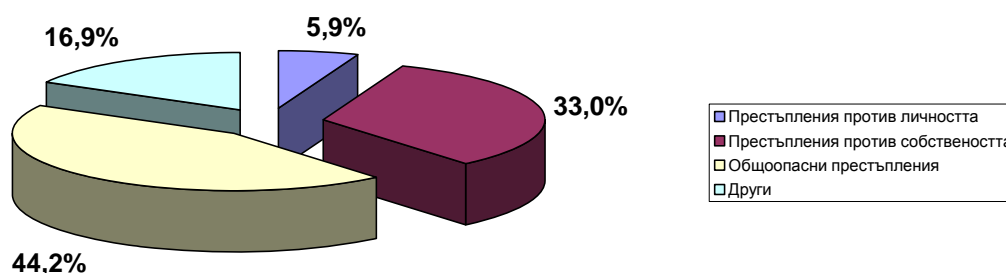

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА ПРЕЗ ЧЕТВЪРТТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2009 ГОДИНА

По предварителни данни на Националния статистически институт, броят на осъдените лица с влезли в сила присъди през четвъртото тримесечие на 2009 г. бележи увеличение с 2.9% спрямо съответното тримесечие на 2008 година. Техният брой достига 10 035. Осъдените лица на възраст 14 - 17 години съставляват 7.7% от всички осъдени лица и достигат 777. Спрямо съответният период на предходната година те намаляват с 14.8% (Приложение 1).

Наказаните престъпления през четвъртото тримесечие на 2009 г. са 9 225, като спрямо съответното тримесечие на 2008 г. се наблюдава увеличение с 5.2%.

Фиг. 1 Структура на престъпленията, завършили с осъждане по глави от Наказателния кодекс през четвъртото тримесечие на 2009 година

С най- голям брой и относителен дял в съвкупността на наказаната престъпност са **общоопасните престъпления**¹. През четвъртото тримесечие на 2009 г. са завършили с осъждане 4 079 общоопасни престъпления, което е с 11.0% повече спрямо съответното тримесечие на предходната година. Делът на тези престъпления в наказаната престъпност съставлява 44.2%, или с 2.3 процентни пункта повече спрямо четвъртото тримесечие на 2008 година. Броят на осъдените лица за тези престъпления е 3 997, или 39.8% от всички осъдени лица. Спрямо съответното тримесечие на 2008 г. се наблюдава увеличение с 10.1% на лицата, осъдени за тези престъпления.

¹ В общоопасните престъпления се включват престъпленията, извършени по общоопасен начин или с общоопасни средства, по транспорта и съобщенията, против народното здраве и против околната среда, при използване на атомната енергия за мирни цели и други общоопасни престъпления.

- Наказаните престъпления по транспорта и съобщенията нарастват с 8.2% спрямо четвъртото тримесечие на 2008 г., като техният брой достига до 3 449. Осъдените лица за тези престъпления са 3 389, или 84.8% от общия брой на лицата, осъдени за общоопасни престъпления. В сравнение със съответния период на 2008 г. осъдените лица за престъпления по транспорта и съобщенията нарастват с 8.2%.

- Увеличение се забелязва при наказаните престъпления, свързани с наркотични вещества² (с 45.7%) и при осъдените лица (37.7%) за този вид престъпления спрямо съответното тримесечие на миналата година.

Наказаните престъпления против собствеността³ са 3 047 – 33.1% от общия брой на престъпленията, завършили с осъждане. Лицата, осъдени за тези престъпления са 3 875, като се отбелязва намаление спрямо съответното тримесечие на 2008 г. с 9.6%.

- Кражбите на имущество са най-многобройните посегателства против собствеността. Техният относителен дял е 71.3% от наказаните престъпления против собствеността (през четвъртото тримесечие на 2008 г. – 73.7%). С присъда са завършили 2 173 престъпления от този вид. Осъдените лица са 2 908, което е с 13.5% по-малко спрямо съответното тримесечие на предходната година.

- През четвъртото тримесечие на 2009 г. са осъдени 366 лица за 282 извършени грабежа. В сравнение със съответното тримесечие на 2008 г. се наблюдава значително увеличение съответно с 6.4 и 4.8%.

- За унищожаване и повреждане на имущество са наказани 211 престъпления от този вид, като в сравнение със съответното тримесечие на 2008 г. се наблюдава увеличение с 22.7%. За този вид престъпление са осъдени 205 лица, което е 22.0% повече спрямо съответното тримесечие на предходната година.

Наказаните престъпления против личността⁴ са 544, или 5.9% от общия брой на престъпленията, завършили с осъждане. Осъдените лица за тези престъпления са 542, като спрямо четвъртото тримесечие на 2008 г. се наблюдава увеличение с 2.7%.

През четвъртото тримесечие на 2009 г. броят на наказаните **престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система** е 41. При осъдените лица за този вид престъпление се наблюдава намаление (с 16.7%) спрямо съответното тримесечие на 2008 година.

Увеличение се констатира при осъдените лица за извършени **престъпления против реда и общественото спокойствие** с 3.1%, **документните престъпления** с 34.9% и при **престъпленията против стопанството** с 25.7%.

В сравнение със съответното тримесечие на 2008 г. се наблюдава увеличение при наказаните престъпления и осъдените лица за **престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции** съответно с 21.1 и 19.5%.

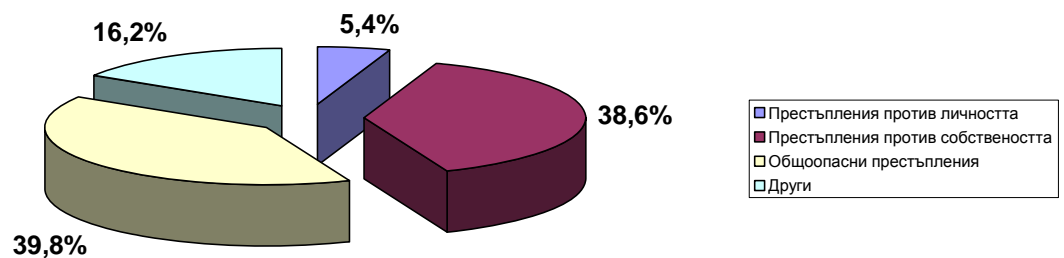
- С 21.5% се увеличават и престъпленията, завършили с осъждане за незаконно преминаване през граница, докато при осъдените лица за този вид престъпление увеличението е с 19.1%.

² В престъпленията, свързани с наркотици се включват: производството, преработването, придобиването, притежаването, разпространението, превозването, държането, пренасянето и други.

³ Престъпленията против собствеността включват: кражба и грабеж на имущество, присвоявания, измама, изнудване, вещно укривателство, унищожаване и повреждане на имущество, злоупотреба на доверие.

⁴ В престъпленията против личността се включват следните престъпления: убийство, телесна повреда, злепоставяне, отвлечане и противозаконно лишаване от свобода, принуда, издаване на чужда тайна, обида и клевета, разврат и трафик на хора.

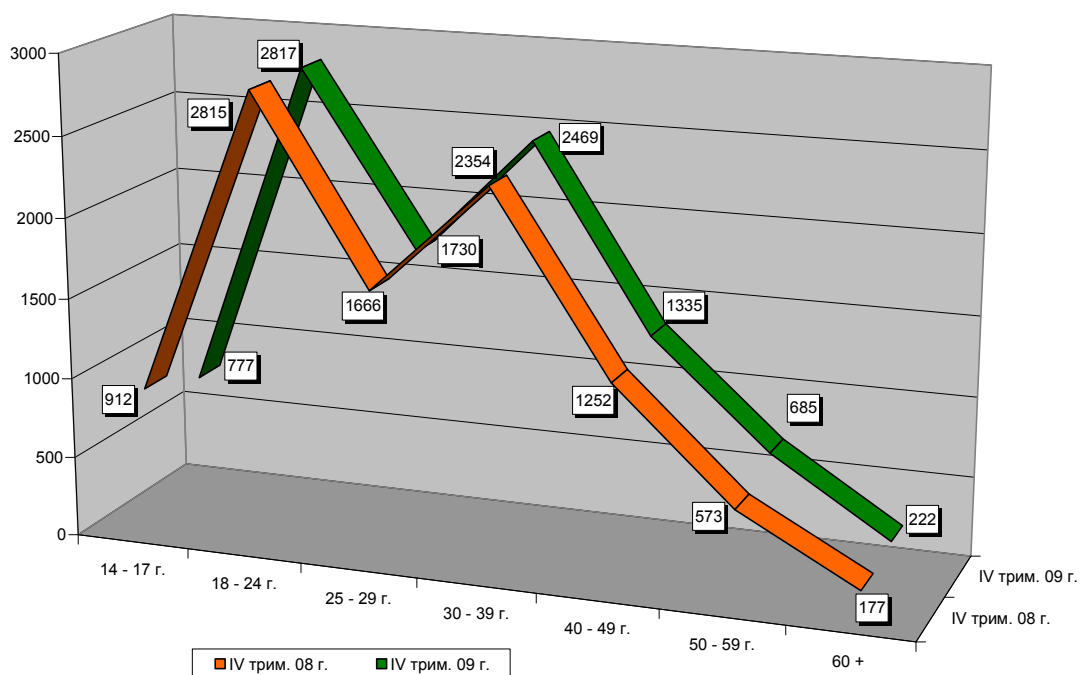
- При осъдените лица, извършители на подкупи се констатира увеличение със 75.0%, докато при наказаните престъпления увеличението е с 67.9%.

Фиг. 2 Структура на осъдените лица по глави от Наказателния кодекс през четвъртото тримесечие на 2009 година

Разпределението на осъдените лица по възраст е както следва:

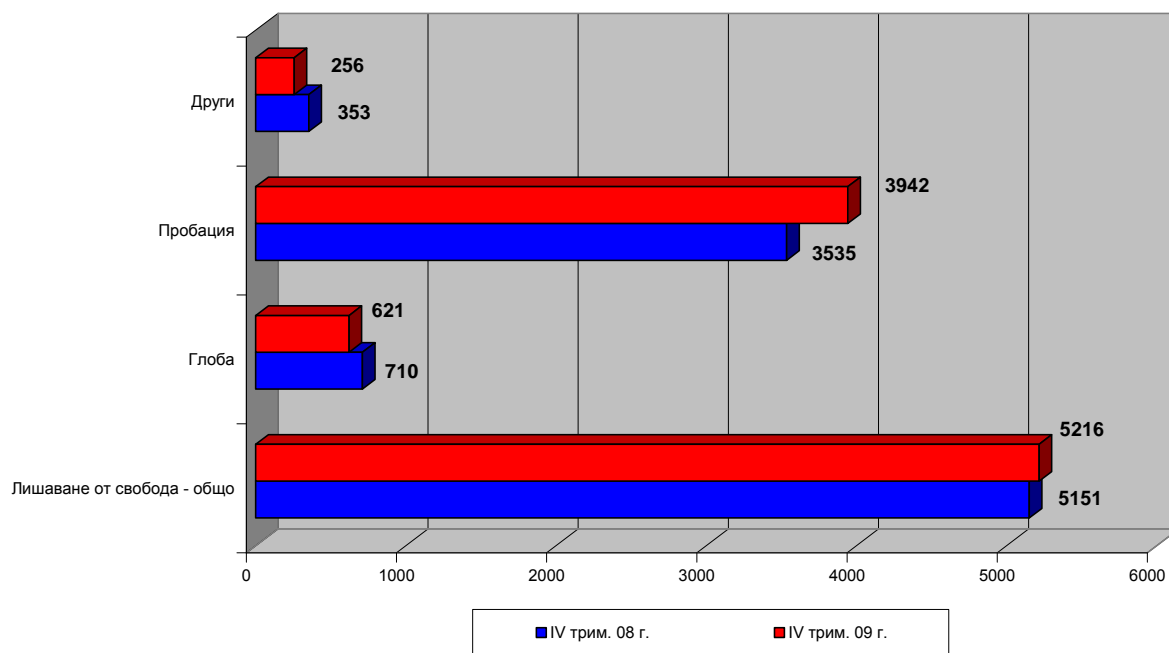
- Осъдените лица на възраст 18 – 24 години са 2 817 с относителен дял 28.1%;
- На второ място са тези на възраст 30 – 39 години – 2 469 лица с относителен дял 24.6%;
- Лицата на възраст над 40 години са 2 242 с относителен дял 22.3%;
- Осъдените на възраст 25 – 29 години са 1 731 с относителен дял 17.3%;
- Лицата на възраст 14 – 17 години са 777, като те съставляват 7.7% от общия брой на осъдените лица.

Фиг. 3 Осъдени лица по възраст през четвъртото тримесечие на 2008 и 2009 година.

Осъдени лица по наложени наказания

Лицата осъдени на лишаване от свобода, са 5 216 (52.0%), като спрямо четвъртото тримесечие на 2008 г. се наблюдава увеличение с 1.3%. С най-голям брой и относителен дял сред осъдените на лишаване от свобода са осъдените до шест месеца – 2 705 лица (27.0%) и на лишаване от свобода от шест месеца до една година – 1 389 лица (13.8%). Условно осъдени са 3 256 лица, или 32.4% от общия брой на осъдените лица, като техният дял намалява с 0.4% в сравнение с тримесечието на предходната година. Наказанието пробация е наложено на 3 942 лица (39.3%), което е с 11.5% повече спрямо съответното тримесечие на 2008 година.

Фиг. 4 Осъдени лица по наложени наказания през четвъртото тримесечие на 2008 и 2009 година.

МЕТОДОЛОГИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Информацията за наказаната престъпност се събира чрез статистическите формуляри „Карта за обвиняемо лице 1 - СС” и „Карта за непълнолетно обвиняемо лице 1 - ССА”, съвместен документ на НСИ, Министерство на вътрешните работи, Министерство на отбраната, Прокуратурата на Република България, Националната следствена служба и Окръжните следствени отдели.

Статистическите данни за наказаната престъпност са на основата на тримесечни данни, получавани от районните, окръжните и военните съдилища.

Обект на наблюдението е дейността на районните и окръжните съдилища по наказателните дела от общ, частен и административен характер. От 1998 г. е включена и информация за дейността на военните съдилища. Не е включена информация за резултатите от дейността на Върховния касационен съд.

Единици на наблюдение са престъпленията, завършили с осъждане и осъдените лица с влезли в сила присъди.

В броя на престъпленията и осъдените лица за дадена отчетна година се включват тези, на които **присъдата е влязла в сила през същата година.**

В броя на осъдените лица се включват всички осъдени лица на някакво наказание, вкл. и условно осъдените.

В броя на престъпленията, завършили с осъждане се включват всички престъпления, завършили с осъждане, независимо дали са извършени от едно или повече лица.

Възрастта на осъдените лица е посочена в навършени години. Непълнолетни са лицата, навършили 14 години, но не навършили 18 години.

Осъдените непълнолетни лица се включват в общия брой на осъдените лица.

Повече информация и данни за наказаната престъпност могат да бъдат намерени в интернет страницата на НСИ - <http://www.nsi.bg>.

**1. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ЗАВЪРШИЛИ С ОСЪЖДАНЕ, И ОСЪДЕНИ ЛИЦА
ПРЕЗ ЧЕТВЪРТТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2008 И 2009 ГОДИНА¹**

Вид на престъплението	(Брой)					
	2008			2009 ²		
	тримесечие					
	IV			IV		
	престъпления, завършили с осъждане	осъдени лица		престъпления, завършили с осъждане	осъдени лица	
		общо	в т.ч. непълнолетни		общо	в т.ч. непълнолетни
Общо	8766	9749	912	9225	10035	777
в това число:						
Престъпления против личността	570	528	41	544	542	43
от тях:						
Умишлено убийство (довършено и опит)	48	52	3	30	34	2
Причиняване на телесна повреда	268	283	24	235	274	21
Разврат	136	91	10	126	109	12
в т.ч. изнасилване (довършено и опит)	49	43	1	39	42	5
Престъпления против брака, семейството и младежта	102	97	1	146	145	-

в т.ч. неплащане на издръжка	88	85	-	120	117	-
Престъпления против собствеността	3246	4288	739	3047	3875	615
от тях:						
Кражба	2394	3361	645	2173	2908	486
Грабеж	269	344	66	282	366	87
Присвояване	50	49	-	44	44	-
Измама	155	161	4	169	182	9
Изнудване	11	14	2	26	20	1
Унищожаване и повреждане на имущество	172	168	11	211	205	15
Престъпления против стопанството	226	249	6	281	313	2
в т.ч. против мит- ническият режим - контрабанда	21	23	-	26	29	-
Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система	41	36	-	41	30	-
Престъпления против дейността на дър- жавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции	361	426	7	437	509	11
в това число:						
Незаконно преминаване през граница	209	236	2	254	281	8
Превеждане през граница	48	80	1	52	83	2
Престъпления по служба	8	7	-	-	-	-
Подкуп	28	28	-	47	49	-

Документни престъпления	246	186	2	297	251	2
Престъпления против реда и общественото спокойствие	214	228	22	220	235	17
в т.ч. хулиганство	171	162	19	164	162	15
Общоопасни престъпления	3676	3631	88	4079	3997	81
от тях:						
Палеж	25	28	1	23	31	3
Незаконно производство, притежаване и използване на оръжие, взривове и боеприпаси	130	120	3	161	136	-
Престъпления по транспорта и съобщенията	3190	3132	44	3450	3390	30
Противозаконно отнемане на МПС	67	82	23	79	93	31
Престъпления, свързани с наркотици	245	247	16	357	340	17
Военни престъпления	29	30	-	62	58	-

¹ С влезли в сила присъди.

² Предварителни данни

2. ОСЪДЕНИ ЛИЦА ПО ПОЛ И ВЪЗРАСТ ПРЕЗ ЧЕТВЪРТТО ТРИМЕСЕЧИЕНА 2008 И 2009 ГОДИНА ¹

	(Брой)	
	2008	2009 ²
	тримесечие	
	IV	IV
Общо	9749	10035
Мъже	9208	9468
Жени	541	567
Непълнолетни лица (14 - 17 г.)	912	777
Мъже	876	749
Жени	36	28
Пълнолетни лица над 18 г.	8837	9258
Мъже	8332	8719
Жени	505	539

¹С влезли в сила присъди.

² Предварителни данни

3. ОСЪДЕНИ ЛИЦА ПО НАЛОЖЕНИ НАКАЗАНИЯ ПРЕЗ ЧЕТВЪРТТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2008 И 2009 ГОДИНА¹

Наложени наказания	(Брой)	
	2008	2009 ³
	тримесечие	
	IV	IV
Общо²	9749	10035
в т.ч. условно осъдени	3269	3256
Лишаване от свобода - общо	5151	5216
До 6 месеца	2680	2705
От 6 месеца до 1 година	1366	1389
От 1 до 3 години	921	964
От 3 до 5 години	104	105
От 5 до 10 години	54	48
От 10 до 15 години	12	5
Над 15 години	14	-
Доживотен затвор	3	-
Доживотен затвор без замяна	-	2
Глоба	710	621
Пробация	3535	3942
Други	350	254

¹С влезли в сила присъди.

²Вкл. осъдените лица за престъпления, извършени в чужбина.

³Предварителни данни